

Redogörelse för revisorernas verksamhet 2017

Innehållsförteckning

Redogörelse för revisorernas verksamhet 2017	3
1. Grundläggande granskning	3
1.1 De förtroendevaldas granskning	3
1.2 Granskning av delårsrapport och årsredovisning 2017.....	4
2. Intern kontroll	5
3. Fördjupade revisionsprojekt	6
4. Resurser	8

Redogörelse för revisorernas verksamhet 2017

Enligt revisionsreglementet lämnas en redogörelse över revisorernas verksamhet 2017. Vi har utfört vår granskning enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet, fastställt revisionsreglemente, samt de lagar och förordningar som berör revisionens verksamhet.

Revisorerna granskar *årligen* i den omfattning som följer av god revisionssed, *all verksamhet* som bedrivs inom nämnderna. Genom lekmannarevisorerna granskar revisorerna även den verksamhet som bedrivs i de kommunala bolagen.

Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt sätt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnden är tillräcklig. Målet med revisorernas arbete är ansvarsprövningen, d.v.s. revisorernas bedömning i frågan om ansvarsfrihet som lämnas till kommunfullmäktige inför dess årliga ansvarsprövning och beslut. Granskningsuppdraget är medlet att nå fram till denna ansvarsprövning.

En viktig och grundläggande del i revisionsprocessen är planering av revisionsinsatserna. En väsentlighets- och riskanalys har genomförts. Områden som har beaktats i analysen är omvärldspåverkande faktorer, organisation, verksamhet och processer. Utifrån analysen har en revisionsplan upprättats.

Revisorerna har under året sammanträffat med styrelse och nämnder samt de kommunala bolagen i syfte att ge underlag för kommunfullmäktiges ansvarsprövning. Resultatet av de fördjupade granskningarna har löpande överlämnats till kommunfullmäktige.

Revisorernas årliga granskningar kan indelas i områden som:

- Grundläggande granskning
- Intern kontroll
- Fördjupade revisionsprojekt.

1. Grundläggande granskning

1.1 De förtroendevaldas granskning

En viktig utgångspunkt för vår kommunrevision är att revisionens arbete ska vara stödjande och bidra till förändring av kommunens verksamhet, i enlighet med uppställd vision. Under 2017 har regelbundna dialogen med styrelser, nämnder och förvaltningar fortsatt kring väsentliga frågor som rör de kommunala nämnderna och bolagens verksamhet. Vid den grundläggande granskningen sker en löpande insamling av fakta och iakttagelser genom bland annat verksamhetsbesök, möten med nyckelpersoner och genomläsning av protokoll, enskilda ärenden, rapporter eller utredningar.

Den grundläggande granskningen innebär att revisorerna:

- följer verksamheten (dokument, ärenden, beslut, besök mm)
- har dialog med styrelse och nämnder om mål, uppdrag, ansvar, styrning och resultat
- bedömer förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll
- verifierar vid behov genom granskningsinsatser (t ex om beslut verkställs och mål uppnås, om system och rutiner inom redovisningsområdet fungerar etc.)

Under året har revisorerna skickat över en särskild skrivelse till de kommunala bolagen avseende protokollens innehåll och tydlighet i vad som dokumenteras i protokollen för respektive bolag.

Revisorerna har också deltagit på fullmäktigemötena för att informera om genomförda granskningar och hålla sig informerad om kommunens verksamhet. Revisorerna har arbetat aktivt med att öka kommunikationen och presenterat sin revisionsplan på kommunfullmäktiges möte samt genomförda granskningar. Sammanträffande har skett med kommunfullmäktiges presidium. Revisorerna har under året varit värd för en tvådagars revisionskonferens inom Starevretsens. Revisorerna har medverkat i ett revisionsmöte gällande samverkanskommunerna (Kalmar, Halmstad, Växjö och Karlskrona). Revisorerna har även deltagit på ReVisionära Arenan. Vidare har Magnus Jisborg hållit i ett seminarium om den nya kommunallagen.

Under våren 2017 genomförde revisorerna en upphandling av grundläggande granskning.

1.2 Granskning av delårsrapport och årsredovisning 2017

Granskning av delårsrapport per augusti 2017

Syftet med granskningen av *delårsrapporten 2017* är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål som kommunfullmäktige fastställt. Revisorerna bedömer att delårsrapporten är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed i övrigt med följande undantag. Redovisningen överensstämmer inte med gällande normgivning avseende redovisning av exploateringsprojekt och komponentavskrivning av materiella anläggningstillgångar. Anpassning till god redovisningssed pågår i båda fallen.

Revisorerna bedömer vidare att balanskravet kommer att uppfyllas för år 2017 samt att det prognostiserade resultatet är förenligt med det finansiella mål som fullmäktige fastställa i budget 2017. Revisorerna bedömer även att utifrån redovisningen i delårsrapporten avseende verksamhetsmålen, som bedöms vara särskilt viktiga för god ekonomisk hushållning, att utvecklingen av måluppfyllelsen är svag då endast 27 % av målen har en positiv utveckling.

Granskning av årsredovisning 2017

Granskning av *årsredovisningen 2017* syftar till att pröva om denna ger en rättvisande bild av resultatet och den ekonomiska ställningen per den 31 december 2017 samt om upplysningar lämnats om händelser av väsentlig betydelse. Vår granskning som utgår från en risk- och väsentlighetsanalys omfattar också verksamhetens utfall i kvalitativa och kvantitativa termer.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för år 2017 är uppfyllt.

Vår samlade bedömning är att verksamhetsmålen måluppfyllelse är svag. Bedömningen görs av de mål som kommunfullmäktige bedömer är av särskild vikt för god ekonomisk hushållning. Enligt uppföljningen i årsredovisningen visar 7 av 15 mål en mycket god eller god måluppfyllelse, vilket utgör 43 %.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och är upprättad enligt god redovisningssed med följande undantag. Redovisningen överensstämmer inte med gällande normgivning avseende exploateringsprojekt och tidigare utbetalda ersättningar från Migrationsverket. Anpassning till god redovisningssed pågår. Sedan föregående år har anpassning

skett till RKR 11.4 avseende komponentredovisning av materiella anläggningstillgångar samt RKR 18 avseende redovisning av anslutningsavgifter.

2. Intern kontroll

Revisorerna har under 2017 genomfört en *grundläggande granskning* av styrelsens och nämndernas ansvarstagande för intern styrning och kontroll. Granskningen har även innehållit en *uppföljning* av den intern kontrollgranskning som genomfördes av revisionen år 2015.

Nedan redovisas de övergripande bedömningarna för respektive nämnd och kommunstyrelsen avseende den interna kontrollen.

Vi bedömer att *nämnden för arbete och välfärd, omsorgsnämnden, utbildningsnämnden, tekniska nämnden kultur- och fritidsnämnden samt överförmyndarnämnden* i huvudsak säkerställer att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräckligt. Detta grundar vi på att samtliga nämnder fastställt en intern kontrollplan för år 2017 med egna kontrollområden. Samtliga av dessa nämnder har fastställt de kommungemensamma kontrollerna. Vidare har nämnderna upprättat en väsentlighet- och riskanalys som grund för sin interna kontrollplan. Flera nämnder har utvecklat sin riskanalys jämfört med tidigare års granskning. Granskningen visar att merparten av nämnderna varit delaktiga i processen avseende riksinventering på ett eller annat vis.

Vi bedömer att *kommunstyrelsen* inte i alla delar säkerställer att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräcklig. Detta grundar vi på att kommunstyrelsens kontrollområde och rapportering är alltför allmänt hållet. Kommunstyrelsens kontroller behöver bli betydligt mer konkreta samt att det på ett tydligt sätt framgår med vilken typ av metodik kontrollerna ska testas. Vi bedömer att den återrapportering som gått till kommunstyrelsen när det gäller kommunkoncernens samlade rapportering avseende intern kontroll inte är tillräcklig. Den rapportering som skett till kommunstyrelsen avser endast de kommungemensamma kontrollerna. När det gäller utfall av nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsmässiga kontroller har dessa inte rapporterats till kommunstyrelsen. I underlaget till beslut anges endast att nämndernas kontrollmoment och slutsatser redovisas i respektive nämnds årsrapport. Vidare bedömer vi att utvärderingen av kommunkoncernen behöver ske betydligt mycket tidigare samt att även kommunfullmäktige får ta del av denna rapportering, vilket idag inte är fallet.

Vi bedömer att *byggnadsnämnden* inte i alla delar säkerställer att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräcklig. Nämnden har inför år 2017 inte upprättat en väsentlighet- och riskanalys som grund för sin interna kontrollplan.

Vi bedömer att *miljö- och hälsoskyddsnämnden* inte helt säkerställer att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräckligt. Detta grundar vi på att risk- och väsentlighetsanalys inte har genomförts samt att nämnden inte har fastställt en intern kontrollplan med egna kontrollmoment för år 2017 för nämndens verksamhet.

Sammantaget gör revisorerna bedömningen att styrelsens och nämndernas interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig under året men att åtgärder behöver vidtas av kommunstyrelsen och miljö- och hälsoskyddsnämnden. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för den interna kontrollen och vi bedömer att rapporteringen av det sammanlagda utfallet från nämnder och bolagsstyrelser utförda kontroller ska rapporteras och utvärderas av kommunstyrelsen samt även tillställas kommunfullmäktige. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har inte fastställt någon riskanalys eller internkontrollplan med egna kontrollmoment under 2017. Nämnden har dock inkluderat detta i intern kontrollplanen för år 2018, i syfte att stärka den interna kontrollen.

Tabell 1 – Resultat av granskningen

	Riskanalys	Antagit kommunövergripande kontroller	Antagit egna kontroller	Rapportering vid årsrapport	Genomfört kontroller	Upprättat åtgärder vid brister
Kommunstyrelsens förvaltning						
Nämnden för arbete och välfärd						
Omsorgsnämnden						
Utbildningsnämnden						
Tekniska nämnden						
Byggnadsnämnden						Ej aktuellt
Kultur- och fritidsnämnden						
Miljö- och hälsoskyddsnämnden						Ej aktuellt
Överförmyndarnämnden						

Tabellen visar vår bedömning av hur kommunens nämnder arbetar med intern kontroll.

3. Fördjupade revisionsprojekt

Tabellen nedan visar alla granskningar som genomförts under 2017 samt vilka dessa överlämnats till.

Genomförda granskningar	Överlämnad till
Granskning av genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram	Kommunfullmäktige
Granskning av måltidsorganisationen	Kommunfullmäktige
Granskning av mottagningsenheten IFO gällande orosanmälningar	Kommunfullmäktige
Översiktlig granskning av arbetet med sjukfrånvaro 2017	Kommunstyrelsen
Övergripande säkerhetsgranskning av kommunens säkerhet avseende externt och internt dataintrång	Kommunfullmäktige
Underlag för riskanalys och revisionsplanering år 2018	Revisionens internt
Grundläggande granskning vuxenutbildningen	Arbete- och välfärdsnämnden
Grundläggande granskning lärarlönelyftet och förestelärare	Utbildningsnämnden
Grundläggande granskning intern kontroll	Kommunstyrelsen
Översiktlig granskning av nämndernas ansvarsutövande 2017	Revisionens internt
Förstudie trafikfrågor och planering	Revisionens internt
Förstudie av handlägningsrutiner inom SoL med fokus på äldreomsorgen	Revisionens internt
Granskning av delårsrapport 2017	Kommunstyrelsen Kommunfullmäktige
Granskning av årsredovisning 2017	Kommunstyrelsen Kommunfullmäktige

Revisorernas rapporter finns tillgängliga på: <http://vaxjo.se/sidor/politik-och-demokrati/organisation-och-politik/kommunens-revisorer/granskningsrapporter.html>

Nedan redovisas väsentliga punkter från genomförda granskningar för några fördjupade revisionsprojekt där revisorerna identifierat *förbättringsområden*. Revisionen har löpande under 2017 erhållit svar över vidtagna åtgärder från respektive nämnd och kommunstyrelsen.

Granskning av genomförandet av kommunens bostadsförsörjningsprogram

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att bostadsförsörjningen delvis fungerar på ett tillfredställande sätt. Granskningen visar att kommunen aktivt arbetar med bostadsfrågorna. Kommunen har en svag måluppfyllelse kring målet att ordna bostäder åt till personer med särskilda behov. Granskningen visar också att den så kallade flyttkedjan inte fungerar, införandet av ROT och RUT stimulerar medborgaren att bo kvar i sina gamla bostäder så troligen är flyttkedjan nu ännu svagare. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att fördjupa analysen gällande den så kallade flyttkedjan och redovisa sina åtgärder och slutsatser kring bostadsförsörjningen och då särskilt för medborgare med särskilda behov och svag ekonomi. Revisorerna lyfter också fram vikten av att upprätta en handlingsplan för bostadsförsörjningen och att genomföra densamma.

Granskning av måltidsorganisationen

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att måltidsorganisationen delvis har de förutsättningar som krävs för att genomföra de beslut som fattas och nå uppställda mål. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att genomföra en översyn av det måltidspolitiska programmet samt se till att det finns en uppföljningsbar handlingsplan till programmet. Kommunstyrelsen rekommenderas även att redovisa sina slutsatser kring måltidsorganisationen och om det föranleder några förändringar i framtida förändringsprocesser.

Granskning av mottagningsenheten IFO gällande orosanmälningar

Efter genomförd granskning görs den sammanfattande bedömningen att arbete- och välfärdsnämnden delvis säkerställer ändamålsenliga rutiner för mottagningsarbetet och för hantering av orosanmälningar. Revisorerna lyfter fram att det saknas en systematisk uppföljning av mottagningsfunktionens olika processer från nämndens sida. Revisorerna rekommenderar således att införa interna kontroller på området för att på detta sätt säkerställa kontroll av området samt minimera risken för godtyckliga bedömningar.

Granskning av arbetet med sjukfrånvaron

Nämnderna och kommunstyrelsen når till övervägande del inte målen för en minskad sjukfrånvaro för någotdera av kommunfullmäktiges beslutade verksamhetsmål avseende friska medarbetare, sjukfrånvaron i procent av arbetad tid eller reducering av långtidssjukfrånvaron. Vi konstaterar att nämnderna genomför analyser och insatser sker i syfte att motverka sjukfrånvaron. Dock bedömer vi mot bakgrund av att sjuktalen i de flesta avseenden ligger på samma nivå som tidigare eller fortsätter stiga, att dessa analyser och insatser är otillräckliga. Vidare behöver styrningen, uppföljningen och kontrollen från nämndernas och kommunstyrelsens sida vad gäller arbetet med sjukfrånvaro förbättras. Inom ramen för sin uppsiktsplikt är det också viktigt att kommunstyrelsen tar ett ansvar för frågan kring sjukfrånvarons utveckling som helhet i kommunen.

Mot bakgrund av kommunfullmäktiges mål om minskade sjuktal görs sammanfattningsvis bedömningen att det är väsentligt att kommunstyrelsen och respektive nämnd genomför fler åtgärder och breddar sina analyser när det gäller orsakerna till sjukfrånvaron. Analyserna av sjukfrånvaron bör enligt vår bedömning göras vid flera tillfällen under året, än i samband med delårsrapport och årsredovisning, i syfte att kunna påverka utvecklingen i ett så tidigt skede som möjligt.

Övergripande säkerhetsgranskning av kommunens säkerhet avseende extern och internt dataintrång.

Efter genomförd granskning bedömer revisorerna att kommunstyrelsens styrmodell för IT- och informationssäkerhet för att löpande identifiera prioriterade hot ej är ändamålsenlig i förhållande till de prioriterade hoten. Revisorerna grundar sin bedömning på att det bland annat saknas styrande dokument på förvaltningsnivå som beskriver behörighetsadministration och förändringshantering samt att det saknas beskrivning i de styrande dokumenten om hur ofta de ska revideras.

Revisorerna bedömer vidare att det saknas processer för periodvis granskning av behörigheter och privilegierade användaraktiviteter samt att det saknas en definierad plan och process avseende kommunens förfarande gällande hur IT-miljön ska återställas vid händelse av en säkerhetsincident. Det bedöms även utifrån resultat av genomförd BSA-analys finnas förbättringsområden inom säkerhet i mjukvara. Revisorerna rekommenderar kommunstyrelsen att bland annat formalisera och dokumentera processen för administration av behörigheter, applikationer och förändringshantering på förvaltningsnivå samt att implementera en process för att regelbundet revidera styrande dokument inom IT-och informationssäkerhetsområdet för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga.

4. Resurser

Revisorerna i Växjö arbetar aktivt med att utveckla revisionsarbetet i syfte att revisionen ska fungera väl som fullmäktiges och allmänhetens demokratiska kontrollinstrument.

Kommunrevisionen har under 2017 haft 2,9 mnkr till sitt förfogande för att bedriva granskningsarbete. PwC har biträtt oss i revisionsarbetet fr o m den 1 juni 2017.

Växjö den 10 april 2018

Carl-Olof Bengtsson

Sven Pehrson

Carl Geijer

Magnus Jisborg

Marita Bengtsson

Eva Ericsson

Kennerth Sjögren

Ann-Mari Häggsgård

Bertil Olsson

Peter Bengtsson

Johnny Werlöv